

Innst. S. nr. 199.**Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomitéen om samtykke til at Norge avgir erklæring om anerkjennelse av den Mellomfolkelige Domstols domsmyndighet i visse saker.**

(St. prp. nr. 98.)

Til Stortinget.

Artikkel 36 i den Mellomfolkelige Domstols vedtekter gir Domstolen domsmyndighet i alle saker som partene forelegger den og i alle de tilfelle som særskilt er foreskrevet i de Forente Nasjoners pakt eller i gjeldende traktater og overenskomster. Artikkelen bestemmer videre i punkt 2 følgende (den fakultative klausul):

«De stater som er parter i disse Vedtekter kan når som helst erklære at de anerkjenner som bindende, ipso facto og uten særskilt overenskomst, overfor enhver annen stat som påtar seg den samme forpliktelse, Domstolens domsmyndighet i alle rettstvister angående:

- a) tolkningen av en traktat;
- b) ethvert folkerettslig spørsmål;
- c) tilstedeværelsen av en hvilken som helst kjennsgjøring som, hvis den bevises, ville innebære brudd på en mellomfolkelig forpliktelse;
- d) arten og størrelsen av den skadebot som skyldes for brudd på en mellomfolkelig forpliktelse.»

Norge avga under henvisning til denne fakultative klausul sådan erklæring den 16. november 1946. (St. prp. nr. 88, 1945—46, Innst. S. nr. 154, 1946):

«På vegne av den norske regjering erklærer jeg at Norge anerkjenner som bindende ipso facto og uten særskilt overenskomst, overfor enhver annen stat som påtar seg den samme forpliktelse, dvs. på betingelse av gjensidighet, den Mellomfolkelige Domstols domsmyndighet i samsvar med artikkel 36, punkt 2, i Domstolens vedtekter, for et tidsrom av 10 år fra 3. oktober 1946.»

Norges tiltredelse av den fakultative klausul utløp 3. oktober 1956, og Utenriksdepartementet foreslår nå at det blir avgitt ny erklæ-

ring om tiltredelse av klausulen. Departementet finner det mest praktisk at erklæringen utformes slik at tiltredelsen fornyes automatisk med mindre oppsigelse skjer før gyldighetstidens utløp. Det vil da bli unødvendig å avgi periodiske fornyelseserklæringer. På den annen side foreslår departementet at gyldighetstiden av erklæringen innskrenkes til fem år.

Komitéen mener at det ikke minst er i de små lands interesse å styrke den Mellomfolkelige Domstols posisjon, og er enig i at den fakultative klausul tiltræs i den av Utenriksdepartementet foreslåtte form. Komitéen slutter seg til departementets uttalelse om at «en erklæring som i prinsippet er av ubegrenset varighet, vil gi bedre uttrykk for vår holdning til Domstolen.»

Under henvisning til foranstående innstiller komitéen til Stortinget å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at det avgis erklæring om at Norge anerkjenner som bindende ipso facto og uten særskilt overenskomst, overfor enhver annen stat som påtar seg den samme forpliktelse, dvs. på betingelse av gjensidighet, den Mellomfolkelige Domstols domsmyndighet i samsvar med artikkel 36, punkt 2, i Domstolens vedtekter for et tidsrom av 5 år fra 3. oktober 1956 å regne, med automatisk fornyelse for 5 år ad gangen, med mindre den blir oppsagt 6 måneder før uløpet av hver periode.

Oslo, i utenriks- og konstitusjonskomitéen, den 10. oktober 1956.

Finn Moe, formann, Erling Wikborg, ordfører.

Torstein Selvik, sekretær.